

Zápisnica

zo 4. zasadnutia Komisie kultúry a národnostných menšín pri Zastupiteľstve PSK,
ktoré sa uskutočnilo dňa 24. 04. 2023 o 11:00 h. na Úrade Prešovského samosprávneho
kraja

Prítomní: 12

Ospravedlnení: 3

Neospravedlnení: 0

Program zasadnutia:

1. Otvorenie
2. Schválenie programu, kontrola plnenia uznesení a určenie overovateľa uznesenia a zápisnice
3. Informácia o aktuálnom stave Územného plánu Prešovského samosprávneho kraja
4. Súhrnná správa o stave a riadení všetkých kultúrnych organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK
5. Schválenie predloženia žiadosti Krajskej knižnice P.O. Hviezdoslava v Prešove v rámci Plánu obnovy „Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov“
6. Návrh na zmenu uznesení Zastupiteľstva PSK č. 967/2022 zo dňa 9. mája 2022
7. Návrh na zmenu uznesenia Zastupiteľstva PSK č. 14/2022 z 12. decembra 2022
8. Rôzne
9. Záver

K bodu 1:

Podpredseda Komisie kultúry a národnostných menšín pri Zastupiteľstve PSK (ďalej „komisia“) Mgr. art. Juraj Bochňa, Art.D. otvoril 4. zasadnutie. V úvode privítal všetkých prítomných členov komisie a prizvaných hostí.

K bodu 2:

Podpredseda komisie Mgr. art. Juraj Bochňa, Art.D. pokračoval schválením programu, kontrolou uznesenia z predchádzajúceho zasadnutia a určením overovateľa uznesenia a zápisnice.

Za overovateľa uznesenia a zápisnice bol zvolený: Ing. Martin Karaš

Uznesenie: prijaté v navrhovanom znení (vid'. Bod A.1, A.2) Uznesenie č. 4/2023 zo dňa 24.04.2023.

Hlasovanie: za: 12; proti: 0; zdržal sa: 0; nehlasoval: 0

K bodu 3

Mgr. Kristína Piskurová, za Odbor strategického rozvoja oboznámila prítomných s predkladaným materiálom, ktorého predmetom je zhodnotenie aktuálnosti Územného plánu

Prešovského samosprávneho kraja. PSK ako orgán územného plánovania je obstarávateľom Územného plánu Prešovského samosprávneho kraja. Úlohou PSK je sústavne sledovať, či sa nezmenili územno-technické, hospodárske a sociálne predpoklady, na základe ktorých bola navrhnutá koncepcia organizácie územia. Minimálne raz za štyri roky je povinný predložiť informáciu schvaľujúcemu orgánu o výsledkoch preskúmania jej aktuálnosti s prípadným návrhom na obstaranie zmien a doplnkov územnoplánovacej dokumentácii.

UPN PSK komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, zosúladuje záujmy a činnosti ovplyvňujúce územný rozvoj, životné prostredie a ekologickú stabilitu a ustanovuje regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využitia územia kraja.

Spracovanie aktualizácie územnoplánovacej dokumentácie vyplynulo z potreby premietnutia územných rozvojových javov v oblastiach:

- *dopravy* (aktualizácia nadradenej dopravnej infraštruktúry a navrhovaných preložiek ciest II. a III. triedy),
- *cyklotopravy* (kostrová sieť, cyklocesta Poloniny Trail, ktorá je výsledkom Iniciatívy na podporu dobiehajúcich regiónov Catching-up Regions, aktualizácia medzinárodnej cyklotrasy EUROVELO 11),
- *ochrany zložiek životného prostredia a ochrany prírody* (aktualizácia chránených území prírody sústavy NATURA 2000, RUSES, aktualizácia dobývacích území, chránených ložiskových území, prieskumných území a zosuvných území)

Na základe preskúmania ÚPN PSK, ako aj do t. č. zhromaždených podnetov, je možné konštatovať, že je potrebné aktualizovať predmetnú územnoplánovaciu dokumentáciu formou zmien a doplnkov. Je potrebné reagovať hlavne na zmeny v legislatíve, aktuálny stav poznania územia, spracované a pripravované strategické dokumenty, týkajúce sa rozvojových zámerov kraja. Zverejnením oznámenia o začatí obstarávania Zmien a doplnkov č. 1 ÚPN PSK sa sústreďia územnoplánovacie podklady a ostatné podklady, určí sa ich záväznosť a vyhodnotí možnosť ich využitia.

Do diskusie sa zapojil podpredseda komisie Mgr. art. Juraj Bochňa, Art.D s požiadavkou stratégie zapracovania do územného plánu Kultúrny dom pre Mesto Bardejov.

Mgr. Jannette Dugassová za Odbor strategického rozvoja informovala, že každý odbor bude informovaný o začatí procesu zasielania podnetov k územnému plánu, ktoré budú následne vyhodnocované.

Členovia komisie odporúčajú Zastupiteľstvu PSK schváliť predložený materiál.

Uznesenie: prijaté v navrhovanom znení (viď. Bod B.1, C,1) Uznesenie č. 4/2023 zo dňa 24.04.2023.

Hlasovanie: za: 12 ; proti: 0; zdržal sa: 0; nehlasoval: 0

K bodu 4

Mgr. Stanislava Dzurillová a PaedDr. Miriam Harvilková za Odbor kultúry oboznámili prítomných s predkladaným materiálom - správou o stave a riadení kultúrnych organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK.

Kultúrne organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK vykonávajú svoju činnosť na základe popisu činnosti vyplývajúcej zo zriaďovacích listín a v zmysle príslušných zákonov: zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách v znení neskorších predpisov, zákona č. 126/2015 Z. z. o knižniciach v znení neskorších predpisov, zákona č. 189/2015 Z. z.

o kultúrno-osvetovej činnosti v znení neskorších predpisov a zákona č. 103/2014 Z. z. o divadelnej činnosti a hudobnej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Prešovský samosprávny kraj má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti 27 kultúrnych organizácií.:

Múzeá 7: PSK má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti sedem múzeí, z toho jedno múzeum galerijného typu, ktoré vzhľadom na svoju špecifikáciu je vedené Ministerstvom kultúry SR v zozname galérií SR. Z hľadiska členenia podľa právnej formy, dve múzeá (Krajské múzeum v Prešove a Ľubovnianske múzeum – hrad v Starej Ľubovni) sú rozpočtovými organizáciami, ostatné múzeá sú vedené ako príspevkové organizácie. Múzeá PSK zabezpečujú komplexnú múzejnú dokumentáciu príslušných regiónov Spiša, Šariša a Zemplína, so zameraním na národopis, dejiny, prírodné vedy, národnostné menšiny a pod. Tri múzeá spravujú expozície ľudovej architektúry v prírode, múzeum v Humennom disponuje v rámci svojej organizačnej štruktúry osvetovým oddelením.

V roku 2022 bolo zrealizovaných v múzeách **332 kultúrno – vzdelávacích podujatí**. Tento počet je vyšší oproti pandemickému roku 2021 o 133 podujatí. Podujatia zaujali spolu s expozíciami a výstavami **417 047 návštevníkov**.

Galérie 2: PSK má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti dve galérie a jedno múzeum galerijného typu (Múzeum moderného umenia Andyho Warhola v Medzilaborciach (MMUAW), ktoré vzhľadom na svoju špecifikáciu je vedené Ministerstvom kultúry SR v zozname galérií SR. Z hľadiska členenia podľa právnej formy sú galérie PSK a MMUAW vedené ako príspevkové organizácie.

Galérie PSK zabezpečujú komplexné spracovanie diel všetkých disciplín výtvarného umenia domáceho a zahraničného pôvodu, s osobitným zameraním na územie príslušného regiónu, a v prípade MMUAW na osobnosť, dielo a štýl umelca. V galériách PSK a MMUAW bolo v roku 2022 prezentovaných verejnosti **8 stálych expozícií a 62 krátkodobých výstav**.

Tatranská galéria v Poprade s prezentačným účelom uskutočnila **Dva vývozy zbierkových predmetov** na výstavu „ŚWIAT...IZMÓW“ do Poľskej republiky a výstavu „Majstri slovenskej grafiky zo zbierok Tatranskej galérie v Poprade“, taktiež do Poľskej republiky.

Galérie a MMUAW si pre návštevníkov pripravili v roku 2022 **277 podujatí**. Počet podujatí predstavuje nárast oproti pandemickému roku 2021 o 190 podujatí.

Knižnice 8: Knižnice v zriaďovateľskej pôsobnosti Prešovského samosprávneho kraja sú príspevkové organizácie. Sú to kultúrne, informačné a vzdelávacie inštitúcie, ktoré dopĺňajú, odborne evidujú, spracovávajú, uchovávajú, ochraňujú, využívajú a sprístupňujú svoje knižničné fondy, poskytujú knižnično-informačné služby v zmysle Zákona č. 126/2015 o knižniciach v znení neskorších predpisov.

Počas roka 2022 navštívilo knižnice v zriaďovateľskej pôsobnosti Prešovského samosprávneho kraja **takmer 500-tis. návštevníkov**. Bolo zrealizovaných **vyše 4-tis. podujatí na podporu čítania**, čo je doposiaľ rekordné číslo. Knižničný fond regionálnych knižníc tvorilo v roku 2022 celkovo **vyše 730-tis. knižničných jednotiek**.

Osvetové strediská 5: Osvetové strediská v zriaďovateľskej pôsobnosti Prešovského samosprávneho kraja sú príspevkové (Ľubovnianske osvetové stredisko v Starej Ľubovni, Hornozemplínske osvetové stredisko vo Vranove nad Topľou, Podtatranské osvetové stredisko v Poprade) aj rozpočtové (Hornošarišské osvetové stredisko v Bardejove a Podduklianske osvetové stredisko vo Svidníku) kultúrne organizácie. Svoju činnosť vykonávajú v zmysle zákona č. 189/2015 Z. z. o kultúrno-osvetovej činnosti.

Osvetové strediská zabezpečujú kultúrno-osvetovú činnosť v jednotlivých regiónoch a vytvárajú podmienky pre rozvoj miestnej kultúry v jej najširších podobách a polohách. Pomáhajú tak vytvárať spoločné povedomie, lokálnu a regionálnu identitu občanov. Vo svojej činnosti vychádzajú najmä z miestnych a regionálnych kultúrnych, sociálnych i demografických špecifík, ktoré determinujú ich činnosť i poslanie.

Hvezdárne 2: PSK má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti dve hvezdárne, ktoré sú z hľadiska právnej formy rozpočtovými organizáciami.

Hvezdárne PSK sú regionálnymi špecializovanými vedecko-výskumnými, kultúrno-vzdelávacími a odbornou-pozorovateľskými inštitúciami v oblasti astronómie a príbuzných prírodných vied.

Vihorlatská hvezdáreň v Humennom disponuje odborným vysunutým pracoviskom s názvom **Astronomické observatórium na Kolonickom sedle** (okr. Snina, medzi obcami Kolonica a Lodomirov).

Odborná astronomická činnosť v rámci organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK je vykonávaná aj na úseku astronomickej činnosti v Podduklianskom osvetovom stredisku vo Svidníku, elokované pracovisko **Hvezdáreň Roztoky**.

V roku 2022 hvezdárne realizovali v súlade s protipandemickými opatreniami, ktoré pretrvávali prvé tri mesiace roka spolu **958 podujatí pre verejnosť**, čo je oproti roku 2021 nárast o 439 podujatí.

Divadlá 2 a Umelecký súbor PULS: PSK má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti dve divadlá a jeden umelecký súbor, ktoré sú z hľadiska právnej formy príspevkovými organizáciami.

Divadlá PSK sú zamerané na divadelnú produkciu a prezentáciu divadelných inscenácií na jednotlivých scénach divadiel, ako aj zabezpečenie a vytvorenie priestoru na prezentáciu iných profesionálnych divadiel na Slovensku.

DAD je špecifické svojím poslaním utvárať podmienky pre vznik a verejné šírenie divadelných diel s osobitým zameraním na **rozvoj kultúrneho života Rusínov** žijúcich na území Slovenska.

Základným poslaním PULS-u je vokálno-tanečno-hudobná umelecká produkcia, verejné šírenie folklórnych programov s osobitým zameraním na históriu a rozvoj kultúrneho života **Rusínov a Ukrajincov** žijúcich na Slovensku.

Celková návštevnosť divadelných inscenácií v divadlách PSK predstavovala **54 583 návštevníkov**, čo predstavuje v porovnaní s pandemickým rokom 2021 nárast o 39 867 návštevníkov a oproti nepandemickému roku 2019 pokles o vyše 20 000 návštevníkov.

Členovia komisie poďakovali za výstižný a rozsiahle spracovaný materiál.

Na tému týkajúcu sa osvetových stredísk s myšlienkou zachovania osviet regionálneho charakteru, určenia činnosti podľa kompetencií a poskytovania stratégie práce s mládežou prebiehala diskusia medzi jednotlivými členmi komisie.

Vedúca Odboru kultúry Mgr. Emília Antolíková informovala o ukončených výberových konaniach na pozíciu riaditeľov, ktoré prebehli v Krajskej galérii v Prešove, Šarišskom múzeu v Bardejove a Vihorlatskej hvezdárni v Humennom a následne pripomenula, že optimalizácia a spájanie je stále v procese riešenia a nie je v pláne rušiť osvetové strediská, ale hľadať ich efektívnu činnosť.

Do diskusie sa zapojil člen komisie Ing. Milan Baran s požiadavkou týkajúcej sa výškovej stavby pri Hvezdárni a planetáriu v Prešove s návrhom zapracovania tohto územia ako ochranného pásma.

Členovia komisie berú na vedomie predložený materiál.

Uznesenie: prijaté v navrhovanom znení (viď. Bod C.2) Uznesenie č. 4/2023 zo dňa 24.04.2023.

Hlasovanie: za: 12 ; proti: 0; zdržal sa: 0; nehlasoval: 0

K bodu 5

Mgr. Emília Antolíková, vedúca Odboru kultúry oboznámila prítomných s predkladaným materiálom týkajúceho sa schválenia predloženia žiadosti Krajskej knižnice P.O. Hviezdoslava v Prešove v rámci Plánu obnovy „Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov“. Cieľom výzvy je zlepšenie stavebnotechnického stavu verejných historických a pamiatkovo chránených budov, pričom sa zlepši ich energetická hospodárnosť, predĺži životnosť a zvýšia sa možnosti ich využívania verejnosťou. Podmienkou obnovy budov je, že musí priniesť minimálne 30% zníženie potreby primárnej energie, pričom sa musí zachovať ich historická a pamiatková hodnota. Predmetom projektu je rekonštrukcia objektov, ktoré budú využívané ako priestory na činnosť Krajskej knižnice P. O. Hviezdoslava v Prešove. Objekty sú situované na parcelách 596, 597/1, 597/2 a 595/2 v k.ú. Prešov, na Slovenskej ulici č. 18, 20 a 22.

Nenávratný finančný príspevok bude použitý v prevažnej miere na opatrenia, ktoré prispievajú k zníženiu energetickej náročnosti objektu, ale zároveň aj na opatrenia, ktoré neznižujú energetickú náročnosť, ale sú v zmysle podmienok výzvy oprávnené do výšky 40% z celkových oprávnených výdavkov. **Predpokladaný rozpočet projektu je 2 974 776,23 €.**

Členovia komisie odporúčajú Zastupiteľstvu PSK schváliť predložený materiál.

Uznesenie: prijaté v navrhovanom znení (viď. Bod B.2) Uznesenie č. 4/2023 zo dňa 24.04.2023.

Hlasovanie: za: 12 ; proti: 0; zdržal sa: 0; nehlasoval: 0

K bodu 6

Mgr. Emília Antolíková, vedúca Odboru kultúry oboznámila prítomných s predkladaným materiálom, ktorého predmetom je Návrh na zmenu uznesení Zastupiteľstva PSK č. 967/2022 zo dňa 9. mája 2022. Zmenu uznesenia Zastupiteľstva Prešovského samosprávneho kraja predkladáme na základe žiadosti Krajského múzea v Prešove vo výške 53 165,70 €. Počas stavebných a realizačných prác došlo k neplánovaným zmenám vyvolaných nálezovým stavom a okolnostiam, ktoré zástupca múzea po konzultácii počas kontrolných dní s KPÚ Prešov, stavebným dozorom a generálnym projektantom a zástupcami investora riešili v rámci zmenových konaní so zápočtom prác navyše s vykrátením prác menej. Bolo stanovených 10 zmien, napr. zmeny v rámci zloženia podlahy v kotolni, manipulácii so suťou v rámci vnútro-staveniskového presunu, profilácii rýh pre TZB na prvom a druhom nadzemnom podlaží, pri zmene vykurovacích telies vo vežiach kaštieľa, zmeny izolácií potrubí, búraní muriva, zmeny vedenia stúpačiek a zmeny v elektroinštalácii, zamurovanie stúpačiek požiarnej vody. Celkovo zmeny vo finančnom vyjadrení predstavujú potrebu dofinancovania vo výške 45 094,10 €.

Súčasťou žiadosti Krajského múzea je navýšenie nákladov stavebného dozoru vo výške 1 071,60 € vrátane DPH a zabezpečenie činnosti generálneho projektanta 7 000 € bez DPH (priebežná aktualizácia PD počas realizácie stavby vyvolaná nepredvídateľnými okolnosťami 1 200 €, aktualizácia rozpočtu a zadania zostávajúcich častí obnovy 1 400 €, aktualizácia PD 4 400 €).

Po schválení zmeny uznesenia bude financovanie projektu neoprávnených výdavkov 125 125,76 €.

Členovia komisie odporúčajú Zastupiteľstvu PSK schváliť predložený materiál.

Uznesenie: prijaté v navrhovanom znení (viď. Bod B.3) Uznesenie č. 4/2023 zo dňa 24.04.2023.

Hlasovanie: za: 12 ; proti: 0; zdržal sa: 0; nehlasoval: 0

K bodu 7

Mgr. Emília Antolíková, vedúca Odboru kultúry oboznámila prítomných s predkladaným materiálom, ktorého predmetom je návrh na zmenu uznesenia Zastupiteľstva PSK č. 14/2022 z 12. decembra 2022. Dňa 12. decembra 2022 bolo na 3. zasadnutí Zastupiteľstva Prešovského samosprávneho kraja uznesením č. 14/2022 schválené predloženie žiadosti Ľubovnianskeho múzea - hrad v Starej Ľubovni v rámci výzvy Ministerstva kultúry SR v programe Obnovme si svoj dom 2023, podprogram 1.5 Komplexná obnova národných kultúrnych pamiatok s prioritou ochrany a obnovy. Rozpočet projektu s názvom **Obnova hradu Ľubovňa – rekonštrukcia severovýchodnej steny hradby a 3. nádvorja** predstavoval 1 187 500 €, v tom požadovaná dotácia 950 000 €, spolufinancovanie 237 500 €. Cieľom projektu je rekonštrukcia a obnova havarijného stavu severovýchodnej hradby hradu Ľubovňa. V súčasnosti hradba a významná archeologická lokalita naďalej podliehajú rozsiahlej deštrukcii. Projekt umožní prezentovať historické vojenské kasárne a archeologické nálezisko formou stálej expozície s využitím moderných digitálnych technológií, prezentáciu studne/cisterny a kultivovanie 3. nádvorja. Cieľovou skupinou projektu sú bežní návštevníci hradu Ľubovňa, ktorí budú môcť obnovenú pamiatku navštíviť v rámci návštevy hradu, priemerná ročná návštevnosť múzea je 200 000 návštevníkov.

Na základe rokovania odbornej komisie Ministerstva kultúry SR bola schválená dotácia vo výške 650 000 €. V zmysle výzvy sa dotácia poskytuje ako kapitálový výdavok a je možné ju čerpať do konca roku 2025.

Zmenu uznesenia predkladáme na základe žiadosti Ľubovnianskeho múzea – hrad v Starej Ľubovni, podľa ktorej celkové náklady na komplexnú rekonštrukciu objektu budú predstavovať 1 217 500 €.

Členovia komisie odporúčajú Zastupiteľstvu PSK schváliť predložený materiál.

Uznesenie: prijaté v navrhovanom znení (viď. Bod B.4) Uznesenie č. 4/2023 zo dňa 24.04.2023.

Hlasovanie: za: 12 ; proti: 0; zdržal sa: 0; nehlasoval: 0

K bodu 8 Rôzne

8.1

Členovia komisie žiadajú Odbor kultúry uskutočniť najbližšie zasadnutie Komisie kultúry a národnostných menšín ako výjazdové v Kaštieli v Hanušovciach nad Topľou.

Uznesenie: prijaté v navrhovanom znení (viď. Bod D.1) Uznesenie č. 4/2023 zo dňa 24.04.2023.

Hlasovanie: za: 12 ; proti: 0; zdržal sa: 0; nehlasoval: 0

8.2

Do diskusie sa zapojili: PhDr. Jana Vaľová, členka komisie upozornila na prasknuté schody vo Vihorlatskej knižnici v Humennom, ktoré si z bezpečnostného hľadiska vyžadujú nevyhnutnú opravu.

Vedúca Odboru kultúry Mgr. Emília Antolíková informovala o plánovaných významných kultúrnych podujatiach v nasledujúcom období a to napr. 30.4.2023 Otvorenie sezóny na hrade v Starej Ľubovni, 17.5.2023 sa uskutoční Deň matiek 2023 v Historickej budove DJZ v Prešove a 27. – 28.5.2023 v Spišskom Podhradí sa uskutočnia dni kultúrno duchovného festivalu Spišský Jeruzalem.

K bodu 9

V závere rokovania bolo navrhnuté a schválené Uznesenie č. 4/2023. Zasadnutie Komisie kultúry a národnostných menšín pri Zastupiteľstve PSK ukončil podpredseda komisie Mgr. art. Juraj Bochňa, Art.D., poďakovaním všetkým prítomným za spoluprácu a aktívnu účasť.

V Prešove 24. apríla 2023

Za správnosť:

Mgr. Emília Antolíková, v. r.
sekretár komisie

PaedDr. Viera Leščáková, v. r.
predsedníčka komisie

Overovateľ:

Ing. Martin Karaš, v. r.
člen komisie